



Tisková zpráva

V Praze 4. 5. 2020

Ministr Toman: Řešení sucha musí být komplexní, vodu musíme zadržet v půdě, rybnících i velkých přehradách

Aktuální průtoky v řekách jsou na některých místech pod 10 procenty dlouhodobého průměru. Zásobování obyvatel pitnou vodou ale ohroženo není, a to díky zásobám v přehradních nádržích, které jsou naplněny zhruba z 90 procent. Abychom projevy sucha vyřešili, je třeba dělat současně opatření v krajině, obnovovat lesy i pracovat na velkých vodohospodářských stavbách včetně přípravy nových přehrad. Uvedl to ministr zemědělství Miroslav Toman po dnešním jednání s generálními řediteli státních podniků Povodí a Lesů ČR.

„Aktuální situace není moc příznivá, a to zejména kvůli velmi suché zimě. Hrozí, že již brzy mohou vysychat menší toky. Tam, kde jsou na řekách velké přehradní nádrže je situace lepší, i tak ale držíme odtoky z těchto nádrží jen na minimálních hodnotách, abychom měli dostatek vody pro případ pokračujícího sucha i v létě. Od začátku roku jsme ve významných přehradních nádržích zachytili celkem 485 milionů kubíků vody,“ řekl ministr zemědělství Miroslav Toman.

Pokud jde o aktuální dopady sucha přímo do zemědělství, velmi bude záležet na počasí v nejbližších dnech, které jsou pro to, aby polní plodiny vzešly a rostly, rozhodující. V řadě míst jsou nyní trvalé travní porosty a polní plodiny na orné půdě ve špatném stavu. Předpokládá se propad na úrovni 20-40 % ve srovnání s pětiletým průměrem. To může negativně ovlivnit zejména chov masného skotu a ovcí a koz.

Aktivita Ministerstva zemědělství (MZe) v boji se suchem a nedostatkem vody směřují do dvou základních oblastí. První je zadržování vody v krajině, druhou vodohospodářská opatření, která primárně slouží pro zajištění zásobování obyvatel pitnou vodou.

„Často slýchám, že se máme zaměřit pouze na zadržování vody v krajině. Naprosto souhlasím, že stav půdy a krajiny je pro zadržení vody nezbytný, ale takové vody se nenapijeme. Proto musíme mít i velké nádrže, které zajistí zásobování pitnou vodou při několikaměsíčním suchu. S ohledem na vývoj klimatické změny se nemůžeme soustředit jen na jednu část, ale musíme dělat vše současně. Boj se suchem je komplexní záležitostí, ke které musíme zodpovědně přistupovat v každé oblasti,“ uvedl ministr Toman.

Jedním z důležitých opatření ke zlepšení stavu krajiny je omezení maximální výměry jedné plodiny na 30 hektarů. Od letoška platí toto omezení na půdě ohrožené erozí, tedy zhruba na 600 tisících hektarech. Od příštího roku bude platit na veškeré půdě v celé republice. Neméně podstatná je i podpora živočišné výroby, která produkuje tolik důležitou organickou hmotu, kterou potřebujeme dostat do půdy.

Dalším podstatným krokem k lepšímu zadržení vody v krajině je změna metodiky pozemkových úprav. Oproti předchozím obdobím, kdy byla prioritou retence vody (tedy přirozené či umělé dočasné zadržení vody v krajině), je pro následující období prioritou akumulace vody (tedy dlouhodobé zadržení) a její další efektivní využití v krajině.

Od roku 2018 do letošního března bylo v rámci pozemkových úprav vybudováno 135 ha vodohospodářských opatření, 46 malých vodních nádrží, 58 ha protierozních opatření, 137 ha ekologických opatření a 412 km polních cest. Za poslední dva roky MZe do pozemkových úprav investovalo 3,9 mld. Kč, na letošní rok má zatím připraveno 1,3 mld. Kč. Pro loňský a letošní rok Ministerstvo původně přidělený rozpočet navýšilo o 410 mil. Kč.

V oblasti vodohospodářských opatření podporuje MZe např. budování závlah, obnovy a stavby rybníků, propojování vodárenských soustav i budování velkých přehradních nádrží. Od roku 2017 se za jeho podpory realizovalo 138 investičních projektů na vybavení a rozvoj závlah s podporou přes 200 mil. Kč. Tyto podpořené projekty umožnily zavlažování až 17 tisíc ha zemědělské půdy. Celkem má MZe na období 2017 až 2022 na program vyčleněnou částku 1,1 miliardy korun.

„V loňském roce jsme také podpořili obnovu či stavbu 387 rybníků s náklady 1,25 miliardy korun. Plníme tak, co jsem slíbil, a to, že v průměru vybudujeme nebo zrekonstruujeme jeden rybník denně a samozřejmě v tom pokračujeme. Menší rybníky sice nezajistí pitnou vodu pro obyvatele, ale zásadním způsobem pomáhají zlepšovat mikroklíma na lokální úrovni,“ uvedl ministr Toman. Odbahněním nebo výstavbou těchto rybníků se zvýšil zásobní prostor rybníků o zhruba 2,5 mil. m³ vody.

Za loňský a část letošního roku MZe podpořilo 171 projektů v rámci výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací částkou 2,1 mld. Kč. Tyto projekty nově zajistily nebo vylepšily zásobování pitnou vodou nebo odkanalizování a čištění odpadních vod pro zhruba 0,5 milionu obyvatel. Pro letošní rok má na program připravenou 1 miliardu korun, naplněna je zatím polovina z této alokace.

MZe rovněž spustilo program na propojování vodárenských soustav. V jeho rámci je pro prvních 7 vybraných pilotních projektů připraveno 490 mil. Kč. Pomůže to se zásobováním vodou více než milionu obyvatel.

Pokračují také přípravy stavby nových přehradních nádrží Nové Heřminovy, Skalička a Vlachovice a soustavy tří nádrží na Rakovnicku – Kryry, Senomaty a Šanov. MZe navrhlo také navýšení hladiny Novomlýnských nádrží o 35 cm k získání 9 mil. m³ vody bez nutnosti výstavby dalšího vodního díla.

„Období sucha i nedostatku vody se opakovaně vyskytovala i v minulosti, ale současná období sucha na území naší republiky se liší v tom, že se opakují více let za sebou. Roční úhrny srážek zůstávají stejné, ale jsou v čase i místě jinak rozloženy. Proto musíme ve vodních nádržích zachytit z hydrologických srážek, a to i z těch extrémních, i tu vodu, která se nezasákne v krajině a v období nedostatku vody s ní musíme účelně nakládat,“ řekl generální ředitel Povodí Vltavy Petr Kubala. Současné období je podle něj rozhodující i pro budoucí generace, ve vztahu k tomu, jaká opatření budeme realizovat. Proto je velmi důležitá i osvěta o nenahraditelném významu vody pro život na všech úrovních. „Voda musí být nejvyšší veřejný zájem,“ dodal Kubala.

S ohledem na klimatické modely je nutné zajistit i ochranu vhodných lokalit pro případnou stavbu nových přehradních nádrží. MZe proto připravilo návrh na rozšíření stávajících 65 hájených lokalit o dalších 47. Ty byly projednány s Krajskými úřady a se 123 obcemi, jejichž katastrální území by bylo hájením dotčeno. Krajské úřady a 90 obcí souhlasily s navýšením Generelu o 31 lokalit. Jejich seznam MZe zveřejní v nadcházejících týdnech.

Sucho a teplo způsobují také odumírání všech druhů stromů a vytváří vhodné podmínky pro šíření škůdců. Nejviditelnější je kůrovcová kalamita na smrkových porostech, kvůli suchu ale plošně odumírají i borovice a dubové porosty.

„Uvědomujeme si důležitost vody, proto jsme před rokem spustili největší vodohospodářský program v historii státního podniku s názvem Vracíme vodu lesu. V jeho rámci investujeme více než miliardu korun do stavby malých vodních nádrží, mokřadů nebo revitalizace vodních toků,“ uvedl generální ředitel Lesů ČR Josef Vojáček. Doposud státní podnik zahájil stavbu 350 vodohospodářských staveb.

Vojtěch Bílý
tiskový mluvčí Ministerstva zemědělství

Příloha: [Sucho a nedostatek vody \(prezentace MZe\)](#)

Ministerstvo zemědělství, Tiskové oddělení
Těšnov 17, 110 00 Praha 1, Česká republika
www.eagri.cz